T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL KALKINMA HAMLESİ

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

İmamoğlu

İlçe Gelişim Raporu

2025

İçindekiler

1. GİRİŞ 1
1.1. Raporun Amacı ve Kapsamı 1
1.2. İlçenin Kısa Tanıtımı (Tarihçe, Coğrafi Durum, Demografik Yapı) 1
2. MEVCUT DURUM, SORUN VE İHTİYAÇLAR 5
2.1. Tema 1: Altyapı 5
2.2. Tema 2: Eğitim 5
2.3. Tema 3: Sosyal Yaşam 6
2.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Tarıma Dayalı Sanayi 7
2.5. Tema 5: Turizm 10
3. PROJE VE FAALİYET FİKİRLERİ 12
3.1. Tema 1: Altyapı 12
3.2. Tema 2: Eğitim 12
3.3. Tema 3: Sosyal Yaşam 12
3.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Tarıma Dayalı Sanayi 13
3.5. Tema 5: Turizm 13
4. SONUÇ VE ÖNERİLER 14
4.1. Genel Değerlendirme 14
4.2. Stratejik Gelişme Eksenleri 14
4.3. Stratejik Projeler 14
4.4. Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi 16
4.5. İzleme ve Sonraki Adımlar 16

Tablolar Listesi

Tablo 1: İmamoğlu İlçesi Nüfus Gelişimi (2007–2024) 3
Tablo 2: İlçedeki Kadın ve Erkek Nüfusu 3
Tablo 3: İlçe Nüfus Artış Hızı 4
Tablo 4: 2022 Yılı SEGE-Adana Sonuçları 4
Tablo 5: Adana'nın Bazı İlçelerinde Okuma Yazma Bilmeyen Kişi Sayısı ve Oranı 5
Tablo 6: Adana ve İmamoğlu İlçesi'ndeki Bitkisel Üretim 7

Şekiller Listesi

Şekil 1: İlçe Nüfusunun Yaşlı/Genç ve Kadın/Erkek Dağılımı 3
Şekil 2: İlçe Bazlı Tahıl ve Yağlı Tohum Yetiştiriciliği Yoğunlaşması 8
Şekil 3: İlçe Bazlı Arıcılık ve Küçükbaş Hayvancılık Yoğunluğu 9
Şekil 4: İlçedeki Tarıma Dayalı Sanayi Varlığı 9

Resimler Listesi

Resim 1: İmamoğlu İlçesi'nden Genel Görünüm 2
Resim 2: Karsantılı Hasan Huzurevi 6
Resim 3: Kazan Gölü Piknik ve Kamp Alanı 10

1. GİRİŞ

1.1. Raporun Amacı ve Kapsamı

İmamoğlu ilçesinin ekonomik ve sosyal kalkınma sürecine katkı sağlamak ve ilçenin sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılmasına yönelik bir yol haritası oluşturmak amacıyla, Çukurova Kalkınma Ajansı öncülüğünde ve İmamoğlu Kaymakamlığı ile İmamoğlu Belediyesi iş birliğinde bir ilçe gelişim planı çalışması yürütülmüştür. Bu çerçevede İmamoğlu İlçe İvmelendirme Çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında, ilçenin sosyal kalkınma, tarım, turizm, ekonomi ve altyapı başta olmak üzere temel gelişim alanlarında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu alanlara yönelik uygulanabilir proje önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Rapor, ilçeye ilişkin mevcut durum, sorun ve ihtiyaçlar ile proje ve faaliyet fikirlerini beş tema altında ele almaktadır: Altyapı; Eğitim; Sosyal Yaşam; Tarım, Hayvancılık ve Tarıma Dayalı Sanayi; Turizm. Aynı tema adları ve numaraları Bölüm 2 ve Bölüm 3'te birebir kullanılmıştır. İzlenebilirliği sağlamak amacıyla Bölüm 2'deki her sorun bir kodla numaralandırılmış, Bölüm 3'teki proje ve faaliyet önerileri ile Bölüm 4'teki eşleştirme tablosunda aynı kodlara atıf yapılmıştır. Kod önekleri şöyledir: **A** – Altyapı, **E** – Eğitim, **S** – Sosyal Yaşam, **B** – Tarım, Hayvancılık ve Tarıma Dayalı Sanayi, **T** – Turizm. Proje kodları "P-" önekiyle aynı harfleri kullanmaktadır (ör. P-A1).

1.2. İlçenin Kısa Tanıtımı (Tarihçe, Coğrafi Durum, Demografik Yapı)

İmamoğlu İlçesi, Türkiye'nin sayılı ovalarından olan Çukurova'nın kuzey kısmında bulunan İmamoğlu ovasında kurulmuştur. İlçe Adana il merkezine 45 km, Kozan ilçe merkezine 27 km, Ceyhan ilçe merkezine 35 km mesafede olup, Adana'dan Kozan Feke, Saimbeyli ve Tufanbeyli'ye giden yol güzergâhı üzerinde bulunmaktadır.

1959 Yılında Bucak teşkilatı kurulmuş, 1964 yılında Belediyelik olmuştur. 19.06.1987 tarih ve 3392 sayılı Kanun ile 1987 yılında İmamoğlu ilçe statüsüne kavuşmuştur.

İmamoğlu İlçesi'nin tarihi Adana ile Kozan'ın tarihi içerisinde ele alınmalıdır. İmamoğlu ilçe merkezinin oluşumu sonraki tarihlere rastlamış olsa da ilçeye bağlı mahallelerde yerleşimin tarihi daha öncelere dayanmaktadır. Adana-Kayseri ticaret yolu üzerinde bulunmasının ve Çukurova'yı İç Anadolu'ya bağlayan güzergâhın buradan geçmesinin bir sonucu olarak İmamoğlu önemini korumuştur. Bölgede 1352 yılında Şahabettin Ahmet Bey tarafından kurulan Ramazanoğlu Beyliği, uzun süre Memluklere bağlı olarak varlığını devam ettirmiştir. 1516 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun Çukurova'yı almasıyla bölgenin idaresi Ramazanoğulları'na bırakılmıştır.

1530 yıllarında Kozan (Sis) sancağına bağlı yerleşimlerden bir kısmı günümüz İmamoğlu'na dâhil edilmiştir. 1530 tarihli Sis Sancağı haritasında Ağzıkaraca yer almaktadır. Sonraki dönemde bölgede yerleşme ve iskân faaliyetleri artmıştır. Çeşitli Türkmen boylarının yerleşmesinde Ramazanoğlu idaresinin ve Osmanlı idaresinin iskân politikası etkili olmuştur.

Resim 1: İmamoğlu İlçesi'nden Genel Görünüm

Adana iline bağlı, kuzeyinde Kozan, güneyinde Sarıçam ve Ceyhan, doğusunda Ceyhan ve Kozan, batısında ise Aladağ ve Karaisalı ilçeleri ile çevrili bir ova ilçesi olan İmamoğlu, Çukurova'nın kuzeyinde yer almaktadır. İlçenin kuzey kısımlarında yer yer tepelikler bulunmasına rağmen geniş bir bölümü ovalarla kaplıdır. İlçede 27 mahalle bulunmakta olup ilçenin 347 km²'lik kısmı tarım arazisidir.

Tarım arazilerinin 200 km²'lik kısmı tamamen ova, geriye kalan 147 km²'lik kısmı %10-%15 eğimli ve hafif engebeli arazilerden oluşmaktadır. Engebeli arazilerin %5'lik kısmı ise dağlık sayılabilecek kadar eğimli ve yüksektir. Arazi kuzeye doğru gittikçe yükselerek 200 metreye kadar çıkmaktadır.

Ova toprakları killi-tınlı yapıda alüvyal topraklardır. Yer yer su kıyılarında nehir yataklarında ve kumlu yapıda ormanların terk ettiği yerlerde humuslu topraklara rastlanmaktadır.

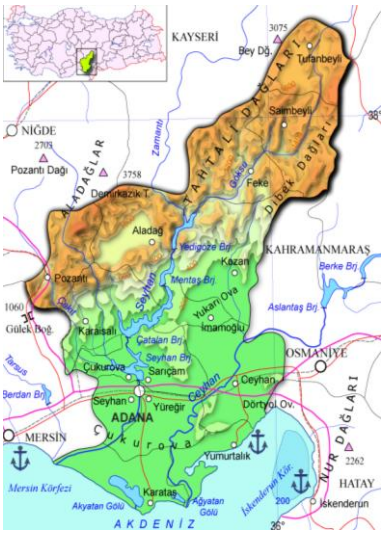

İlçede tipik bir Akdeniz iklimi hâkimdir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bitki örtüsü iklime paralel olarak çoğunlukla maki ve çalılıktır. İlçe yıllık ortalama 689,9 kg/m² yağış almaktadır.

İmamoğlu İlçesi'nin nüfusu 2007–2024 dönemi verileri ile değerlendirildiğinde, istikrarlı bir azalış eğilimi sergilediği görülmektedir. 2007 yılında ilçe nüfusu 31.629 iken yıllar içerisinde kademeli olarak düşerek 2024 yılı itibarıyla 27.071 kişiye gerilemiştir. Bu durum, söz konusu dönemde ilçenin toplam nüfusunun yaklaşık %14 oranında azaldığını ortaya koymaktadır.

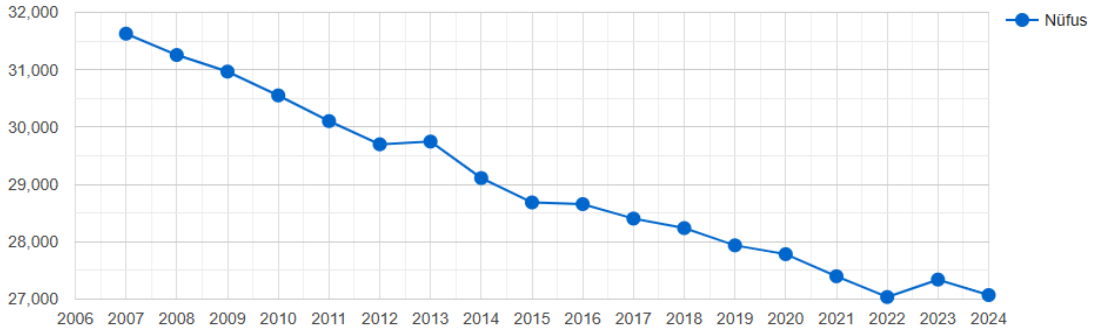

Tablo 1: İmamoğlu İlçesi Nüfus Gelişimi (2007–2024)

2020 sonrası dönemde ilçe nüfusundaki azalış hızlanarak 2022 yılında en düşük seviyeye ulaşmıştır. 2023 yılında sınırlı bir toparlanma yaşanmış, 2024'te yeniden düşen nüfus 2025 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 27.196 kişi olmuştur. Bu dalgalanmalar, genel azalış eğiliminde kalıcı bir tersine dönüş olmadığını göstermektedir.

İmamoğlu İlçesi'nin yaş dağılımı incelendiğinde, nüfusun %44,90'ının orta yaş grubunda, %35,24'ünün genç nüfusta ve %19,86'sının yaşlı nüfusta yer aldığı görülmektedir. Orta yaş grubunun yüksek payı, ilçede halen çalışma çağındaki nüfusun ağırlığını koruduğunu göstermektedir. Ancak yaşlı nüfus oranının %20'ye yaklaşması, ilçede yaşlanma eğiliminin belirginleştiğine işaret etmektedir.

Genç nüfus oranının görece düşük seyretmesi, özellikle eğitim ve istihdam amaçlı dış göçün etkili olabileceğine işaret etmektedir. Bu eğilim, ilçenin demografik sürdürülebilirliği açısından kırılgan bir durum olarak değerlendirilmektedir.

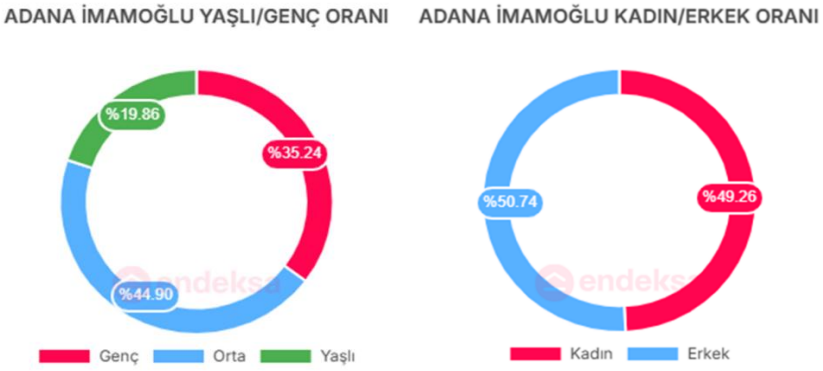

Şekil 1: İlçe Nüfusunun Yaşlı/Genç ve Kadın/Erkek Dağılımı

Nüfusun kadın–erkek dağılımı incelendiğinde, 2024 yılında kadın nüfus oranının %49,26, erkek nüfus oranının ise %50,74 olduğu görülmektedir. Cinsiyet dağılımı büyük ölçüde dengeli olup, belirgin bir demografik dengesizlik söz konusu değildir. Ancak 2007–2024 dönemi verileri karşılaştırıldığında hem erkek hem kadın nüfusunda azalış yaşandığı görülmektedir.

Yıl	Erkek	Kadın	Toplam
2007	15.687	15.942	31.629
2024	13.735	13.336	27.071

Tablo 2: İlçedeki Kadın ve Erkek Nüfusu

2007 yılında toplam nüfus 31.629 iken, 2024 yılı itibarıyla 27.071 seviyesine gerilemiştir. Bu süreçte erkek nüfus 1.952 kişi, kadın nüfus ise 2.606 kişi azalmıştır. Kadın nüfustaki düşüşün daha yüksek olması, genç kadın nüfusun ilçe dışına göç etme eğiliminin daha güçlü olabileceğine işaret etmektedir.

İmamoğlu İlçesi'nin yıllık nüfus artış hızı 2007–2024 döneminde ortalama %−0,9 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, aynı dönemde Adana ili (%+0,45) ve Türkiye geneli (%+0,34) ile karşılaştırıldığında, ilçenin belirgin biçimde negatif ayrıştığını göstermektedir. Yıllık nüfus artış hızı grafiği, bazı yıllarda kısa süreli toparlanmalar yaşansa da genel eğilimin nüfus kaybı olduğunu ortaya koymaktadır.

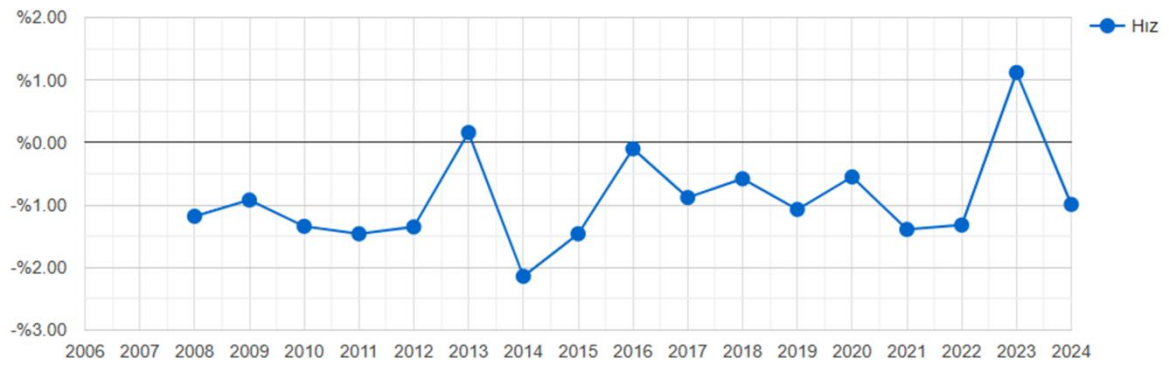

Tablo 3: İlçe Nüfus Artış Hızı

Negatif nüfus artışı, sınırlı istihdam olanakları, tarım dışı sektörlerin yeterince gelişmemesi ve büyükşehir merkezlerine olan yakınlığın göçü hızlandırması gibi yapısal faktörlerle açıklanabilir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan 2022 Yılı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) sonuçlarına göre İmamoğlu İlçesi, -0,434 endeks skoruyla Türkiye genelindeki ilçeler arasında 4. kademe gelişmişlik grubunda yer almaktadır. Gelişmişlik endeksine göre İmamoğlu İlçesi Türkiye'de 973 ilçe arasında 583. sırada ve Adana'da 15 ilçe arasında 8. sırada yer almaktadır.

İlçe	Sıra	Skor	Kademe
Seyhan	42	2,043	1
Çukurova	76	1,529	2
Sarıçam	149	0,862	2
Yüreğir	203	0,596	2
Ceyhan	299	0,103	3
Kozan	338	0,016	3
Pozantı	422	-0,185	4
İmamoğlu	583	-0,434	4

İlçe	Sıra	Skor	Kademe
Yumurtalık	589	-0,448	4
Tufanbeyli	651	-0,521	5
Karaisalı	676	-0,546	5
Karataş	684	-0,564	5
Aladağ	818	-0,764	5
Saimbeyli	895	-0,946	6
Feke	899	-0,954	6

Tablo 4: 2022 Yılı SEGE-Adana Sonuçları

İlçe, hem Adana il ortalamasının hem de Türkiye genelinin sosyo-ekonomik göstergelerinin altında bir performans sergilemektedir. Bu durum, ilçenin yapısal olarak kırsal ağırlıklı bir ekonomik ve demografik profile sahip olduğunu göstermektedir.

2. MEVCUT DURUM, SORUN VE İHTİYAÇLAR

2.1. Tema 1: Altyapı

İlçede Avrupa Birliği destekleriyle bir su arıtma tesisi inşa edilmiş olmakla birlikte, mevcut kanalizasyon altyapısı ile tam entegrasyonunun sağlanamamış olması nedeniyle tesis kapasitesi ve işlevselliği istenilen düzeyde kullanılamamaktadır. Bu durum, atık su yönetiminde sistemsel bir bütünlüğün henüz tam olarak sağlanamadığını ve altyapı yatırımlarının tamamlayıcı nitelikte geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bununla birlikte ilçede içme suyu arıtma tesisinin bulunması, sağlıklı ve güvenli içme suyuna erişim açısından önemli bir avantaj oluşturmaktadır.

Tarımsal altyapı açısından ilçenin toplam 34.750 hektarlık tarım alanının 10.873 hektarı (%32) sulanabilir durumdadır. 2010 yılında tamamlanan ve enerji üretiminin yanı sıra sulama amacı da taşıyan Yedigöze Barajı'nın sulama şebekesinin tamamlanmasıyla ilçede sulu tarım alanlarının genişlemesi beklenmektedir.

Altyapıda karşılaşılan sorunlar

- **(A-1) Atık su arıtma tesisinin kanalizasyonla entegre olmaması:** Avrupa Birliği destekleriyle yapılan su arıtma tesisi, kanalizasyon altyapısıyla tam entegre edilemediğinden kapasitesi ve işlevselliği istenilen düzeyde kullanılamamaktadır.
- **(A-2) Sulanabilir alanın sınırlı kalması:** Tarım alanının yaklaşık üçte ikisinde susuz tarım yapılmaktadır; Yedigöze Barajı sulama şebekesinin tamamlanmasıyla açılacak alanlarda verimli ve su tasarruflu sulama sistemlerinin kurgulanması ihtiyacı bulunmaktadır.
- **(A-3) Tarımsal üretimde iklim ve afet riskleri:** İklim değişikliğinin etkileri ve tarımsal afet riskleri karşısında erken uyarı ve dayanıklılık mekanizmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

2.2. Tema 2: Eğitim

İmamoğlu İlçesi'nin eğitim göstergeleri, benzer gelişmişlik düzeyine sahip ilçeler ve Adana merkez ilçeleri ile karşılaştırıldığında görece olumlu bir tablo ortaya koymaktadır. Okuma yazma bilmeyen kişi oranı açısından İmamoğlu İlçesi (%1,9), Pozantı ve Yumurtalık ilçeleri ile Adana merkezindeki Seyhan ve Yüreğir ilçelerine kıyasla daha iyi bir orana sahiptir. Aşağıdaki tabloda ilçe bazında okuma yazma bilmeyen kişi sayıları ve oranları gösterilmektedir.

İlçe	Okuma yazma bilmeyen kişi sayısı	Okuma yazma bilmeyen kişi oranı
İmamoğlu	506	1,9
Pozantı	434	2,1
Yumurtalık	501	2,8
Seyhan	21.205	2,7
Yüreğir	13.687	3,4

Tablo 5: Adana'nın Bazı İlçelerinde Okuma Yazma Bilmeyen Kişi Sayısı ve Oranı

İmamoğlu İlçesi'nde 4 adet anaokulu, 2 adet özel yurt ve anaokulu ile 1 adet halk eğitim merkezi bulunmaktadır. Mesleki ve yükseköğretim alanında ise İmamoğlu Meslek Yüksekokulu'nun deprem nedeniyle hasar alması sonucu eğitim-öğretim faaliyetleri geçici olarak Çukurova Üniversitesi Balcalı Kampüsü'nde sürdürülmektedir.

Eğitimde karşılaşılan sorunlar

- **(E-1) Meslek Yüksekokulu'nun ilçe dışında eğitim vermesi:** Deprem nedeniyle hasar alan İmamoğlu Meslek Yüksekokulu'nun eğitim-öğretimi geçici olarak Balcalı Kampüsü'nde sürdürmesi, ilçedeki yükseköğretim kapasitesini ve öğrencilerin ilçeye sağladığı canlılığı zayıflatmıştır.
- **(E-2) Mesleki eğitimin tarıma dayalı sanayiyle uyumu:** Arıkovanı imalatı, gıda işleme ve tarım makineleri gibi ilçenin uzmanlaştığı alanlarda nitelikli işgücü yetiştirecek mesleki eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- **(E-3) Genç girişimciliğe yönelik destek mekanizması eksikliği:** Genç nüfusun ilçede kalmasını sağlayacak girişimcilik destek ve danışmanlık mekanizmaları bulunmamaktadır.

2.3. Tema 3: Sosyal Yaşam

İmamoğlu İlçesi'ndeki sosyal yaşam, ilçe ölçeği ve yerleşim yapısına bağlı olarak daha çok temel kamusal hizmetler ve günlük ihtiyaçlar etrafında şekillenmektedir. İlçede görev yapan memurların önemli bir bölümünün Adana ve Kozan'dan günlük olarak gelip gitmesi, yerleşik nüfusun sınırlı kalmasına ve sosyal hareketliliğin mesai saatleri dışında görece azalmasına neden olmaktadır.

Resim 2: Karsantılı Hasan Huzurevi

Sosyal hizmetler alanında ilçede önemli bir yatırım süreci devam etmektedir. Yaklaşık 20.000 m² alan üzerine inşa edilen ve 70 yatak kapasiteli olarak planlanan Karsantılı Hasan Huzurevi, tamamlandığında yaşlı bakım ve sosyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır. İlçede 500 kişi kapasiteli bir spor salonu ile 500 kişi kapasiteli sentetik çim futbol sahası bulunmakta olup, bu alanlar özellikle genç nüfusun sosyal hayata katılımını desteklemektedir.

İlçede pazar yeri, düğün salonu, kütüphane, gençlik merkezi, hayvan barınağı ve doğal yaşam alanı ile yüzme havuzu gibi sosyal donatılar mevcuttur. Bu tesisler, ilçe halkının temel sosyal, kültürel ve rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Buna karşılık, ilçede geçmişte üç adet yazlık sinemanın bulunmasına rağmen günümüzde sinema veya tiyatro salonunun olmaması, kültürel etkinlik çeşitliliğinin sınırlı kaldığını göstermektedir.

Doğal alanların sosyal yaşama entegrasyonu açısından Kazan Gölü Şelalesi önemli bir odak noktasıdır. Şelale alanında belediyeye ait restoran ve mesire alanının bulunması, hem ilçe halkı hem de çevre yerleşimlerden gelen ziyaretçiler için sosyal etkileşim ve dinlenme imkânı sunmaktadır.

Sosyal yaşamda karşılaşılan sorunlar

- **(S-1) Nüfus kaybı ve yaşlanma:** 2007–2024 döneminde nüfus yaklaşık %14 azalmış, yaşlı nüfusun payı %19,86'ya ulaşmıştır; kadın nüfustaki düşüş erkek nüfustakinden daha yüksektir.
- **(S-2) Kamu personelinin ilçede ikamet etmemesi:** Memurların önemli bir bölümünün Adana ve Kozan'dan günübirlik gelip gitmesi, yerleşik nüfusu ve sosyal hareketliliği sınırlamaktadır.
- **(S-3) Kültürel mekân eksikliği:** İlçede sinema veya tiyatro salonu bulunmaması kültürel etkinlik çeşitliliğini kısıtlamaktadır.
- **(S-4) Yaşlı bakım hizmetleri:** Yaşlı nüfus oranının yüksekliği dikkate alındığında yapımı süren Karsantılı Hasan Huzurevi'nin tamamlanması ve hizmete alınması önem taşımaktadır.

2.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Tarıma Dayalı Sanayi

İmamoğlu İlçesi'nin toplam tarım alanı 34.750 hektar olup, bunun 10.873 hektarı sulanabilir tarım arazisidir. Bu değer, toplam tarım alanının yaklaşık %32'sinin sulama imkânına sahip olduğunu göstermektedir. Sulanabilir alan oranı, tarımsal verimlilik ve ürün çeşitliliği açısından ilçenin potansiyelini ortaya koymakla birlikte, sulama dışı alanların ağırlığı yapısal bir kısıt olarak öne çıkmaktadır.

Arazi kullanım dağılımı incelendiğinde, tarım faaliyetlerinin büyük ölçüde tarla bitkileri üretimine dayandığı görülmektedir. İlçede 32.782 hektar tarla alanı bulunurken, meyve alanı 1.723 hektar, sebze alanı ise yalnızca 261 hektar düzeyindedir. Bu yapı, İmamoğlu'nda katma değeri daha yüksek olan meyve ve sebze üretiminin sınırlı kaldığını göstermektedir.

	Adana	İmamoğlu	İl İçerisindeki Pay (%)
Tarla Bitkileri Üretimi (Ton)	7.003.324	238.290	3
Meyve Üretimi (Ton)	1.972.306	44.480	2.2
Sebze Üretimi (Ton)	1.208.678	12.826	1
TOPLAM	10.184.308	295.596	2.9

Tablo 6: Adana ve İmamoğlu İlçesi'ndeki Bitkisel Üretim

Toplam bitkisel üretim değerlendirildiğinde, Adana ili genelinde 10.184.308 ton üretim yapılırken, İmamoğlu İlçesi'nin toplam üretimi 295.596 ton olup ilin toplam tarımsal üretimi içindeki payı yaklaşık %2,9 olarak gerçekleşmiştir. Tarla bitkileri üretiminde il genelinde 7.003.324 tonluk üretime karşılık İmamoğlu'nun üretimi 238.290 ton olup ilin toplamına oranı yaklaşık %3,4 seviyesindedir. Meyve üretiminde Adana genelinde 1.972.306 ton, İmamoğlu'nda ise 44.480 ton üretim gerçekleştirilmiş olup ilçenin payı %2,2 olarak hesaplanmıştır. Sebze üretiminde ise bu oran daha da düşmektedir: Adana'nın 1.208.678 tonluk üretimine karşılık İmamoğlu'nun üretimi 12.826 ton ile %1,1 düzeyinde kalmaktadır.

İmamoğlu İlçesi'nin ekonomik yapısı ağırlıklı olarak tarım ve tarıma dayalı sanayi faaliyetlerine dayanmaktadır. İlçede buğday, ayçiçeği, mısır, soya, yer fıstığı, patates, keçiboynuzu, nar, zeytin ve turunçgil üretimi yaygın olarak yapılmaktadır. Çoğunlukla susuz tarım yapılan ilçede, Yedigöze Barajı sulama şebekesinin tamamlanmasıyla sulu tarım arazilerinin genişlemesi ve böylece tarımdan elde edilecek katma değerin artması beklenmektedir. Bitkisel üretimi destekleyen bir unsur olarak arıcılık, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık ile tavukçuluk faaliyetleri de ilçede önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca yaz aylarında diğer bölgelerden gelen göçer keçi yetiştiricileri için yazlık besi alanlarının sağlandığı belirtilmektedir.

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından YER-SİS Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Hizmet Merkezleri Raporu kapsamında ilçe bazlı bilgiler üretilerek haritalanmıştır. Bu çalışma ile üretilen aşağıdaki haritalar sırasıyla Adana'nın ilçelerinde tahıl ile ayçiçeği, yer fıstığı gibi yağlı tohumların yetiştirilme yoğunluğunu göstermektedir. Haritalarda bu ürünlerin ekonomisinde en fazla yer tuttuğu ilçeler arasında İmamoğlu'nun yer aldığı görülmektedir. İmamoğlu İlçesi özellikle yağlı tohum yetiştiriciliğinde Adana ölçeğinde öne çıkmaktadır.

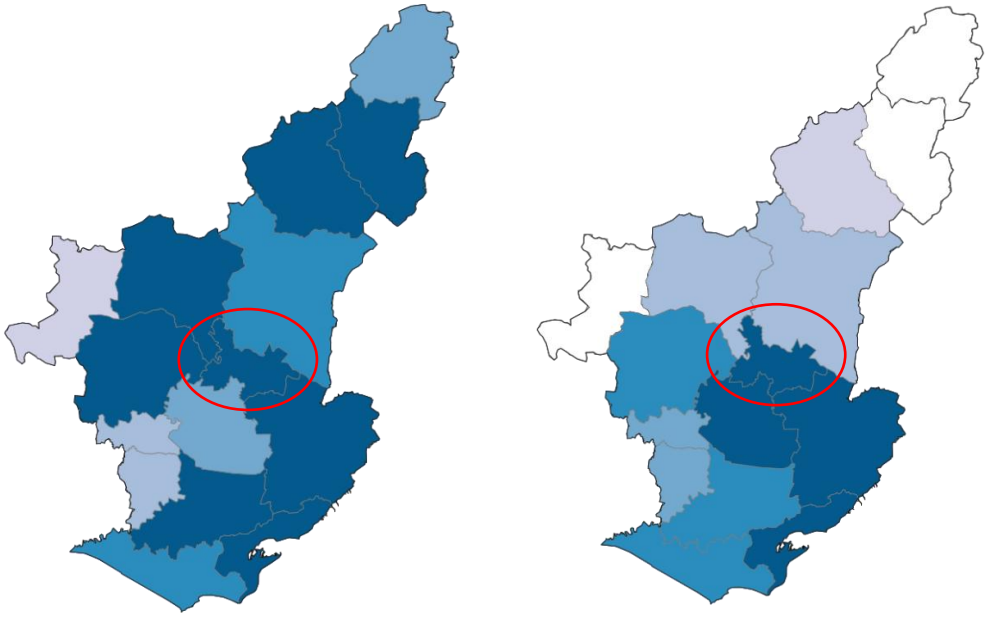

Şekil 2: İlçe Bazlı Tahıl ve Yağlı Tohum Yetiştiriciliği Yoğunlaşması

Aşağıdaki haritalar ise sırasıyla Adana'nın ilçelerindeki arıcılık ve küçükbaş hayvancılık yoğunlaşmasını göstermektedir. Buna göre İmamoğlu İlçesi'nde arıcılığın özellikle öne çıktığı, küçükbaş hayvancılığın ise yoğun yapıldığı görülmektedir.

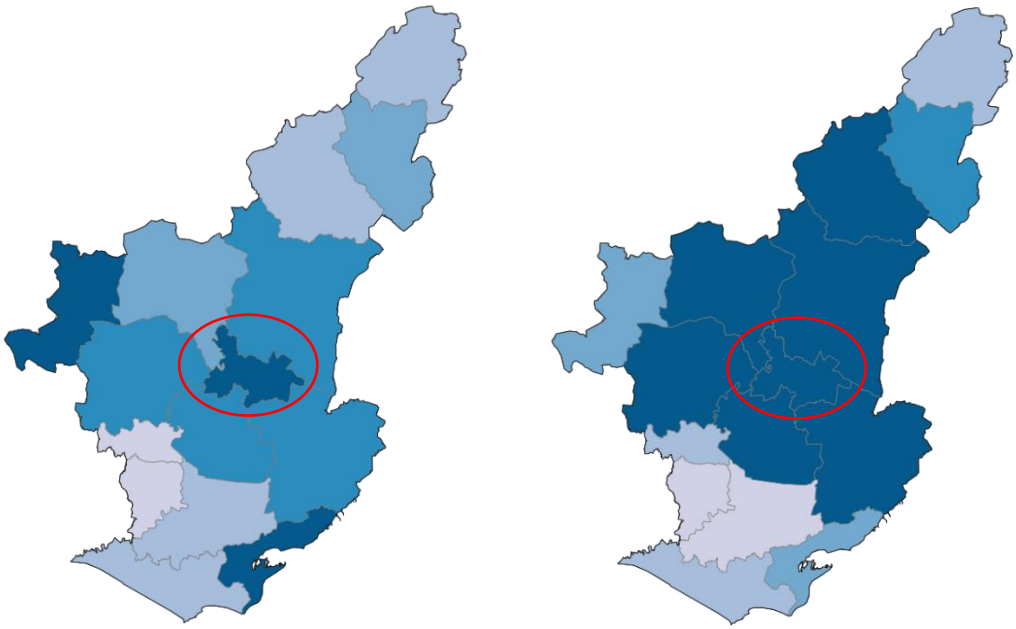

Şekil 3: İlçe Bazlı Arıcılık ve Küçükbaş Hayvancılık Yoğunluğu

İlçe ekonomisinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilçede kovan üreticiliğinde bir uzmanlaşma olduğu görülmektedir. Arıkovanı imalathaneleri (68 adet) açık ara en yoğun faaliyet alanını oluşturmakta olup, İmamoğlu'nun arı kovanı üretiminde Türkiye genelinde yaklaşık %70 pay ile ilk sırada yer aldığı belirtilmektedir. İlçede markalı üretim yapan bir bal üretim tesisinin bulunması, arıcılığın markalaşma boyutuna da ulaştığını göstermektedir. Tarımsal girdi tarafında kimyevi gübre bayileri (19 adet) ve zirai ilaç bayileri (11 adet) önemli bir yer tutarken, un değirmenleri ile zirai mücadele alet ve makine bayileri orta düzeyde temsil edilmektedir. Buna karşılık çırçır fabrikaları, zeytin işleme tesisleri, tarım makineleri imalatı ve soğuk hava depoları sınırlı sayıda olup süt ve süt ürünleri fabrikası, petek üretim tesisi ve lisanslı depo gibi katma değeri yüksek faaliyetlerin oldukça düşük düzeyde kaldığı görülmektedir.

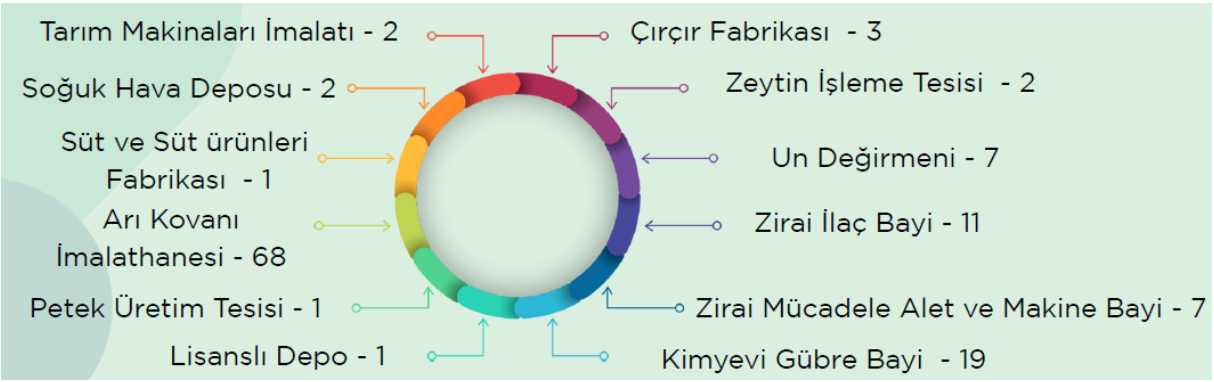

Şekil 4: İlçedeki Tarıma Dayalı Sanayi Varlığı

İlçenin tarım ve hayvancılık potansiyelini çeşitlendiren bir diğer unsur su ürünleri alanında gerçekleştirilen özel yatırımdır. Koruma altındaki mersin balığından et ve havyar üretmek amacıyla 2006 yılında faaliyete başlayan ROYAL Balıkçılık Tesisi'nin Türkiye'de bu alandaki ilk üretim tesisi olduğu belirtilmektedir.

Bunun yanında ilçede mevcut olan iki adet traktörcüler sitesine ek olarak üçüncüsü de yapım aşamasındadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, İmamoğlu İlçesi'nde tarımsal üretim ve girdilere dayalı bir ekonomik yapı bulunmakla birlikte, işleme, depolama ve katma değer yaratan sanayi faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik bir potansiyel olduğu görülmektedir.

Tarım, hayvancılık ve tarıma dayalı sanayide karşılaşılan sorunlar

- **(B-1) Tarla bitkilerine bağımlı üretim yapısı:** Tarım alanının büyük bölümünde tarla bitkileri yetiştirilmekte, katma değeri yüksek meyve (1.723 ha) ve sebze (261 ha) üretimi sınırlı kalmaktadır.
- **(B-2) İşleme ve depolama kapasitesinin yetersizliği:** Süt ve süt ürünleri fabrikası, petek üretim tesisi, soğuk hava deposu ve lisanslı depo gibi katma değer yaratan tesisler yok denecek kadar azdır; yer fıstığı, keçiboynuzu ve zeytin gibi ürünler büyük ölçüde işlenmeden satılmaktadır.
- **(B-3) Arıcılık ürünlerinde işleme ve kümelenme eksikliği:** Kovan üretiminde ülke ölçeğinde öne çıkan ilçede polen, propolis, arı sütü ve bal mumu gibi ürünlere yönelik işleme kapasitesi ile kovan üreticileri arasında ortak tedarik, kalite ve markalaşma iş birliği gelişmemiştir.
- **(B-4) Geleneksel kurutmada gıda güvenliği riski:** Geleneksel yöntemlerle yapılan kurutma işlemlerinde aflatoksin gibi toksik maddelerin oluşma riski bulunmaktadır.
- **(B-5) Zayıf örgütlenme ve küçük işletme yapısı:** Tarımsal kalkınma ve kadın kooperatiflerinin sayısı ve kapasitesi sınırlıdır; küçük aile işletmelerinin büyümesi ve kurumsallaşması desteklenmelidir.
- **(B-6) Planlı üretim alanı ihtiyacı:** Tarıma dayalı sanayinin gelişmesi için küçük sanayi sitesi ve ihtisas organize sanayi bölgesi gibi planlı üretim alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

2.5. Tema 5: Turizm

İmamoğlu İlçesi, doğal ve kültürel miras unsurlarını bir arada barındıran yapısıyla alternatif turizm açısından potansiyele sahiptir. İlçede yer alan Kazan Gölü Şelalesi Mesire Alanı, doğal peyzajı, su kaynakları ve rekreasyon imkânlarıyla günübirlik ziyaretler için cazip bir alan sunmakta; doğa yürüyüşleri, piknik ve dinlenme amaçlı kullanımlarla kırsal turizmi desteklemektedir.

Resim 3: Kazan Gölü Piknik ve Kamp Alanı

Kültürel miras açısından Ağzıkaraca Mahallesi Kaya Mezarları, bölgenin antik dönem yerleşim izlerini yansıtan önemli arkeolojik varlıklar arasında yer almakta; tarih ve arkeoloji turizmine yönelik bir çekim unsuru oluşturmaktadır.

İlçenin bir diğer turistik değeri olan Altınini Mağarası Yeraltı Şehri, yer altı yerleşim dokusu ile kültür ve keşif turizmi açısından değerlendirilme potansiyeline sahiptir. Bunun yanı sıra Koyunevi Mahallesi, Roma dönemine ait hamam ve mozaik kalıntıları ile farklı büyüklüklerdeki mağaraları barındırmaktadır.

Sonuç olarak, İmamoğlu İlçesi doğa, tarih ve arkeoloji odaklı turizm türleri için uygun bir kapasiteye sahiptir.

Turizmde karşılaşılan sorunlar

- **(T-1) Kazan Gölü Şelalesi'nde doğa turizmi altyapısının sınırlılığı:** Alan günübirlik piknik ve mesire kullanımına hizmet etmekte, ekoturizm ve doğa sporlarına yönelik altyapı bulunmamaktadır.
- **(T-2) Arkeolojik değerlerin turizme kazandırılmamış olması:** Ağzıkaraca Kaya Mezarları, Altınini Mağarası Yeraltı Şehri ve Koyunevi'ndeki Roma dönemi kalıntıları için koruma, erişim ve ziyaretçi bilgilendirme altyapısı bulunmamaktadır.
- **(T-3) Kırsal konaklama eksikliği:** Ziyaretçilerin ilçede konaklamasını sağlayacak pansiyon ve agro-turizm gibi kırsal konaklama seçenekleri bulunmamaktadır.

3. PROJE VE FAALİYET FİKİRLERİ

İmamoğlu İlçesi'nin nüfus trendi azalan ve yaşlanan bir nüfus yapısına işaret etmektedir. Bu durum, yerel kalkınma politikalarında istihdam yaratma, genç nüfusu ilçede tutma ve kırsal kalkınma odaklı projelerin kritik önemini ortaya koymaktadır. Bu bölümde, ikinci bölümde ortaya konulan mevcut durum, sorun ve ihtiyaç analizinden hareketle aynı tema başlıkları ve numaraları altında proje ve faaliyet fikirleri sunulmaktadır. Her önerinin sonunda köşeli parantez içinde karşıladığı sorun kodu belirtilmiştir. Sorun–proje eşleşmesinde boşluk kalan alanlar için Ajans tarafından geliştirilen öneriler "(Ajans önerisi)", ilçenin rekabet avantajlarına dayanan stratejik projeler "(Stratejik Proje)" ibaresiyle işaretlenmiş olup ayrıntıları Bölüm 4.3'te yer almaktadır. Önerilen projeler; Çukurova Kalkınma Ajansı destek programları ve ilgili bakanlıkların yatırım programları başta olmak üzere çeşitli finansman kaynaklarıyla ilişkilendirilerek hayata geçirilebilecek niteliktedir.

3.1. Tema 1: Altyapı

- **P-A1 –** Avrupa Birliği destekleriyle yapılan atık su arıtma tesisinin kanalizasyon şebekesiyle tam entegrasyonunun ASKİ ile birlikte sağlanması ve tesisin tam kapasiteyle işletilmesi. (Stratejik Proje) **[A-1]**
- **P-A2 –** İklim krizini dikkate alarak verimli sulama altyapısının genişletilmesi; Yedigöze Barajı sulama şebekesiyle açılacak alanlarda basınçlı sulama ve dijital tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması. (Stratejik Proje) **[A-2]**
- **P-A3 –** Havza bazlı ürün planlaması yapılarak sulamaya açılan alanlarda yüksek katma değerli ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi. **[A-2, B-1]**
- **P-A4 –** Tarımsal üretimde afet risklerine karşı erken uyarı ve dayanıklılık projelerinin geliştirilmesi. **[A-3]**

3.2. Tema 2: Eğitim

- **P-E1 –** İmamoğlu Meslek Yüksekokulu'nun ilçedeki eğitim-öğretime dönüşü için hasarlı binanın onarımı veya yeni yerleşke ihtiyacının Çukurova Üniversitesi ile birlikte planlanması. (Ajans önerisi) **[E-1]**
- **P-E2 –** Mesleki eğitim programları ile arıkovanı imalatı, gıda işleme ve tarım makineleri gibi tarıma dayalı sanayi alanlarında nitelikli işgücü yetiştirilmesi. **[E-2]**
- **P-E3 –** Genç nüfusu ilçede tutmaya yönelik girişimcilik destek merkezlerinin kurulması. **[E-3, S-1]**

3.3. Tema 3: Sosyal Yaşam

- **P-S1 –** Sosyal, sportif ve kültürel altyapının güçlendirilmesi ve faaliyetlerin çeşitlendirilmesi; ilçeye sinema ve tiyatro gösterimlerine uygun çok amaçlı bir kültür salonu kazandırılması. **[S-3, S-1]**
- **P-S2 –** Karsantılı Hasan Huzurevi'nin tamamlanarak hizmete alınması ve yaşlılara yönelik gündüz bakım ve evde destek hizmetlerinin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile birlikte güçlendirilmesi. **[S-4, S-1]**
- **P-S3 –** Kamu personelinin ilçede ikametini özendirmek için lojman ve konut ihtiyacının Kaymakamlık koordinasyonunda tespit edilmesi. (Ajans önerisi) **[S-2]**

3.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Tarıma Dayalı Sanayi

- **P-B1 –** Arıcılıkta İmamoğlu ve Kozan'daki mevcut üretim kapasitesi dikkate alınarak polen, propolis, arı sütü, bal mumu ve apiterapi ürünlerine yönelik işleme ve paketleme tesisi kurulması. (Stratejik Proje) **[B-3]**
- **P-B2 –** Arıkovanı üreticilerinin birlikte iş yapma kültürünün geliştirilmesi ve kümelenme modeliyle ortak tedarik, markalaşma, kalite ve standardizasyon konularında çalışılması. (Stratejik Proje) **[B-3]**
- **P-B3 –** Yer fıstığı, keçiboynuzu ve zeytin gibi ürünlerin işlenerek ezme, un, salamura zeytin ve paketli mamul gibi katma değerli ürünlere dönüştürülmesine yönelik tesislerin kurulması. (Stratejik Proje) **[B-2, B-1]**
- **P-B4 –** Tıbbi ve aromatik bitkiler üretim ve işleme merkezine yönelik fizibilite çalışmasının sonuçlarına göre yatırım aşamasına geçilmesi. **[B-1, B-2]**
- **P-B5 –** Geleneksel yöntemlerle yapılan kurutma işlemlerinde aflatoksin gibi toksik maddelerin oluşmaması için gerekli tedbirlerin alınması ve üretici bilinçlendirme çalışmalarının yapılması. **[B-4]**
- **P-B6 –** Soğuk hava deposu ve lisanslı depo yatırımları için fizibilite çalışmalarının yapılması. **[B-2]**
- **P-B7 –** Tarımsal kalkınma kooperatifi ve kadın kooperatifi sayısının artırılması ve kapasite güçlendirme faaliyetleri yürütülmesi; küçük aile işletmelerinin büyümesi ve kurumsallaşmasının desteklenmesi; kadın ve genç girişimcilere yönelik kırsal üretim destek programları geliştirilmesi. **[B-5, S-1]**
- **P-B8 –** Küçük sanayi sitesi ve ihtisas organize sanayi bölgesi gibi üretim altyapılarının oluşturulmasına yönelik yer seçimi ve talep analizi çalışmalarının yapılması. **[B-6]**
- **P-B9 –** Mahallelerdeki atıl sağlık ocakları ve okul binalarının üretim ve paketleme atölyelerine dönüştürülerek değerlendirilmesi. **[B-2, B-5]**

3.5. Tema 5: Turizm

- **P-T1 –** Kazan Gölü Şelalesi çevresinde ekoturizm ve doğa sporları odaklı altyapıların geliştirilmesi. (Stratejik Proje) **[T-1]**
- **P-T2 –** Ağzıkaraca Kaya Mezarları, Altınini Mağarası Yeraltı Şehri ve Koyunevi'ndeki Roma dönemi kalıntılarının turizme kazandırılması için Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu görüşü doğrultusunda koruma, erişim ve ziyaretçi bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi. (Stratejik Proje) **[T-2]**
- **P-T3 –** Kırsal konaklamaya yönelik butik pansiyonculuk, ev pansiyonculuğu ve agro-turizm çiftlikleri gibi projelerle kırsal turizmin güçlendirilmesi. **[T-3]**

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Genel Değerlendirme

İmamoğlu, Çukurova'nın kuzeyinde, tarihî Adana–Kayseri ticaret yolu üzerinde konumlanan, ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve tarıma dayalı sanayiye dayanan bir ova ilçesidir. 2007–2024 döneminde nüfusunun yaklaşık %14 azalması ve yıllık nüfus artış hızının (%−0,9) hem Adana hem de Türkiye ortalamalarından belirgin biçimde negatif ayrışması, ilçenin en yapısal sorununun genç ve üretken nüfusun göçü olduğunu göstermektedir. 2022 SEGE sonuçlarına göre 973 ilçe arasında 583., Adana'daki 15 ilçe arasında 8. sırada ve 4. kademe gelişmişlik grubunda yer alan ilçede kalkınma politikalarının istihdam yaratma, genç nüfusu ilçede tutma ve tarımsal üretimde katma değeri yükseltme eksenlerinde yoğunlaşması gerekmektedir.

İlçenin en belirgin rekabet avantajı, arı kovanı üretiminde ülke ölçeğindeki uzmanlaşması ve yağlı tohum ile tahıl üretimindeki ağırlığıdır; mersin balığı yetiştiriciliği de ilçenin özgün bir değeridir. Buna karşılık üretimin büyük ölçüde tarla bitkilerine dayanması ve işleme-depolama kapasitesinin sınırlı kalması, üretilen değerin ilçede tutulmasını engellemektedir. Altyapıda atık su arıtma tesisinin kanalizasyonla entegre edilememesi ve Yedigöze Barajı sulama şebekesinin tamamlanmasını bekleyen geniş susuz tarım alanları; eğitimde Meslek Yüksekokulu'nun deprem nedeniyle ilçe dışında eğitim vermesi; sosyal yaşamda kültürel mekân eksikliği ve kamu personelinin ilçede ikamet etmemesi; turizmde ise Kazan Gölü Şelalesi, Ağzıkaraca Kaya Mezarları ve Altınini Mağarası gibi değerlerin turizme kazandırılmamış olması temel engellerdir.

4.2. Stratejik Gelişme Eksenleri

- **Eksen 1 – Arıcılıkta ülke liderliğinin katma değere dönüştürülmesi:** Kovan üretiminde kümelenme ile arı ürünlerinin işlenmesi ve markalaşması.
- **Eksen 2 – Suya ve işlemeye dayalı tarım:** Yedigöze sulamasıyla ürün çeşitlendirme ile yağlı tohum ve yerel ürünlerin işlenmesi ve depolanması.
- **Eksen 3 – Nüfusu tutan beşeri ve sosyal altyapı:** Meslek Yüksekokulu'nun ilçeye dönüşü, mesleki eğitim, girişimcilik ve kültürel altyapı.
- **Eksen 4 – Doğa ve arkeoloji odaklı kırsal turizm:** Kazan Gölü Şelalesi ve arkeolojik değerlerin kırsal konaklamayla birlikte ürünleştirilmesi.

4.3. Stratejik Projeler

1. İmamoğlu Arıcılık Kümelenmesi ve Arı Ürünleri İşleme Tesisi (P-B1, P-B2): Kovan üreticileri arasında ortak tedarik, kalite ve markalaşma iş birliğinin kümelenme modeliyle kurulması ve polen, propolis, arı sütü ile bal mumu ürünlerine yönelik işleme-paketleme tesisinin hayata geçirilmesi. İlk adım: kovan üreticileri ve arıcılarla kümelenme analizi ve tesis fizibilitesi. İlgili kurumlar: Belediye, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, arıcılar birliği, kovan üreticileri, ÇKA. **[B-3]**

2. Yağlı Tohum ve Yerel Ürün İşleme Merkezi (P-B3, P-B5, P-B6): Yer fıstığı, keçiboynuzu ve zeytinin aflatoksin riskine karşı güvenli kurutma ve depolama ile birlikte işlenmesi. İlk adım: ürün bazında hammadde ve pazar analizi. İlgili kurumlar: kooperatifler, Ziraat Odası, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, ÇKA. **[B-1, B-2, B-4]**

3. Yedigöze Sulama Entegrasyonu (P-A2, P-A3): Sulamaya açılacak alanlarda basınçlı sulama sistemleri ve havza bazlı ürün planlamasıyla katma değeri yüksek ürünlere geçişin planlanması. İlk adım: sulama

şebekesinin ilçe sınırlarındaki tamamlanma takvimi ve ürün deseni çalışması. İlgili kurumlar: DSİ, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, sulama birliği, ÇKA. **[A-2, B-1]**

4. Atık Su Arıtma–Kanalizasyon Entegrasyonu (P-A1): Mevcut arıtma tesisinin kanalizasyon şebekesine bağlanarak tam kapasiteyle işletilmesi. İlk adım: entegrasyon eksiklerinin ASKİ ile birlikte tespiti. İlgili kurumlar: ASKİ, Adana Büyükşehir Belediyesi, Belediye. **[A-1]**

5. Kazan Gölü–Ağzıkaraca–Altınini Doğa ve Kültür Rotası (P-T1, P-T2): Kazan Gölü Şelalesi'nde ekoturizm altyapısı ile ilçenin arkeolojik değerlerini tek bir rota olarak birleştiren ziyaretçi düzenlemeleri. İlk adım: koruma kurulu görüşü ve rota planı. İlgili kurumlar: Belediye, Adana Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Koruma Bölge Kurulu, ÇKA. **[T-1, T-2]**

4.4. Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi

Aşağıdaki tabloda her sorun kodu; karşılık gelen projeler, ilgili kurumlar, olası finansman kaynakları, öngörülen vade ve öncelik düzeyiyle birlikte gösterilmektedir. Vade: K – kısa (0-1 yıl), O – orta (1-3 yıl), U – uzun (3 yıl ve üzeri). Vade, öncelik ve finansman bilgileri yol gösterici niteliktedir.

Kod	Sorun	Projeler	İlgili Kurumlar	Olası Finansman	Vade	Öncelik
A-1	Arıtma tesisinin kanalizasyonla entegre olmaması	P-A1	ASKİ, Adana BŞB, Belediye	ASKİ yatırım programı	K–O	Yüksek
A-2	Sulanabilir alanın sınırlılığı	P-A2, P-A3	DSİ, İl Tarım ve Orman Md.	DSİ; KKYDP	O–U	Yüksek
A-3	İklim ve afet riskleri	P-A4	İl Tarım ve Orman Md., TARSİM	Bakanlık programları; ÇKA	O	Orta
E-1	MYO'nun ilçe dışında eğitim vermesi	P-E1	Çukurova Üniversitesi	YÖK; genel bütçe	O–U	Yüksek
E-2	Mesleki eğitimin sektörle uyumu	P-E2	İlçe MEM, HEM, üreticiler	MEB; İŞKUR	K–O	Orta
E-3	Genç girişimcilik desteği eksikliği	P-E3	Belediye, KOSGEB	KOSGEB; ÇKA	K–O	Orta
S-1	Nüfus kaybı ve yaşlanma	P-E3, P-S1, P-S2, P-B7	Kaymakamlık, Belediye	Genel bütçe; ÇKA	O–U	Yüksek
S-2	Kamu personelinin ilçede ikamet etmemesi	P-S3	Kaymakamlık	Genel bütçe; TOKİ	O	Düşük
S-3	Kültürel mekân eksikliği	P-S1	Belediye	Belediye; ÇKA	O	Orta
S-4	Yaşlı bakım hizmetleri	P-S2	ASH İl Md.	ASHB	K	Yüksek
B-1	Tarla bitkilerine bağımlılık	P-A3, P-B3, P-B4	İlçe Tarım ve Orman Md.	KKYDP; TKDK	O	Orta
B-2	İşleme ve depolama yetersizliği	P-B3, P-B4, P-B6, P-B9	Belediye, kooperatifler, özel sektör	ÇKA; TKDK; KKYDP	O	Yüksek
B-3	Arı ürünlerinde işleme ve kümelenme eksikliği	P-B1, P-B2	Kovan üreticileri, arıcılar birliği	ÇKA; KOSGEB	K–O	Yüksek
B-4	Kurutmada aflatoksin riski	P-B5	İlçe Tarım ve Orman Md.	Bakanlık programları	K	Orta
B-5	Zayıf örgütlenme, küçük işletme yapısı	P-B7, P-B9	Kooperatifler, İlçe Tarım ve Orman Md.	TKDK; ÇKA	K–O	Orta
B-6	Planlı üretim alanı ihtiyacı	P-B8	Belediye, Sanayi ve Teknoloji İl Md.	Sanayi ve Teknoloji Bak.	O–U	Orta
T-1	Kazan Gölü'nde altyapı sınırlılığı	P-T1	Belediye	ÇKA; belediye	K–O	Yüksek
T-2	Arkeolojik değerlerin turizme kazandırılmaması	P-T2	İl Kültür ve Turizm Md., Koruma Bölge Kurulu	Bakanlık ödenekleri; ÇKA	O–U	Orta
T-3	Kırsal konaklama eksikliği	P-T3	Belediye, özel sektör	IPARD; KKYDP	O	Orta

Kısaltmalar: ASH İl Md. – Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü; ASKİ – Adana Su ve Kanalizasyon İdaresi; BŞB – Büyükşehir Belediyesi; DSİ – Devlet Su İşleri; HEM – Halk Eğitim Merkezi; KKYDP – Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı; MEM – Milli Eğitim Müdürlüğü; MYO – Meslek Yüksekokulu; TARSİM – Tarım Sigortaları Havuzu; TKDK – Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu; TOKİ – Toplu Konut İdaresi.

4.5. İzleme ve Sonraki Adımlar

Bu raporun hazırlanmasında, ilçede düzenlenen İlçe İvmelendirme Çalıştayı'na katılan yerel kurum ve paydaşların görüşleri öncelikli olarak dikkate alınmıştır. Projelerin uygulama aşamasında da aynı katılımcı yaklaşımın sürdürülmesi, sahiplenmenin ve sürdürülebilirliğin anahtarı olacaktır. Eşleştirme

matrisindeki projelerin ilerleyişinin İmamoğlu Kaymakamlığı koordinasyonunda altı ayda bir izlenmesi, stratejik projeler için öncelikle fizibilite ve proje hazırlık aşamalarının tamamlanması ve gerektiğinde ilgili faaliyetlerin Ajansın çalışma programına eklenmesi önerilmektedir.